

Biuletyn Polonistyczny

05.12.2016

Data wydarzenia: 24.01.2017 - 25.01.2017

Stulecie Norwida. Dwudziestowieczny rezonans myśli i języka poety (1). IX Colloquia Romantyczne

Typ wydarzenia: Konferencja

Organizatorzy: Instytut Filologii Polskiej, Wydział Nauk Humanistycznych
WNH_UKSW

Norwid, jego twórczość artystyczna i myśl: estetyka, antropologia, problemy społeczne, narodowe, historiozoficzne, teologiczne, w dwudziestym wieku stanowią ustawiczne źródło odniesień. Świadczą o tym teksty poetów i prozaików, publicystów i filozofów, sytuacje z życia społecznego i wreszcie – nauki literaturoznawcze. Pozostając pisarzem domagającym się wyraźnego aksjologicznego samookreślenia odbiorcy, staje się patronem (źródłem postaw i myśli) różnorodnych, często odmiennych orientacji antropologicznych, a także różnorodnych propozycji literackich i artystycznych. Częstkowo i fragmentarycznie stan taki bywał zauważany i opisywany, ale dotychczasowe próby jego bardziej naukowego ujęcia nie prowadziły jeszcze do pytań zasadniczych, uwzględniających całość zjawiska, dążących do zrozumienia jego częstotliwości i intensywności, i wyprowadzenia z tego rozumienia wniosków o charakterze polskiej literatury (zatem i kultury) dwudziestego wieku, weryfikowalne zasady jej rozwoju.

Dwudziestowieczny odbiór Norwida, rozumiany nie jako zbanalizowany nieco w literaturoznawstwie problem recepcji, a wszechstronnie i ustawicznie aktualizowana obecność genialnego poety i myśliciela (model uprawiania twórczości literackiej: struktura głęboka wyobraźni i języka poetów, nowoczesna i ekspansywna myśl dotycząca wszystkich niemal problemów życia społecznego i jednostkowego) domaga się skrupulatnych, całościowych badań (obejmujących dotychczasowe dokonania w tej dziedzinie i poszerzających je wielokrotnie, ponieważ wymaga tego ranga zjawiska). Pytanie, dlaczego autorytet artystyczny i filozoficzny Norwida w sposób decydujący określił polską literaturę XX wieku jest nadzwyczaj ważne ze względu po pierwsze, na głęboką specyficzność, po drugie zaś, na łączność z literaturą europejską. W pisarstwie autora "Promethidiona" skumulowane zostało niesprzecznie to, co wybitnie narodowe, i to, co ponadnarodowe. O takim stanie rzeczy świadczą niezliczone nawiązania, aluzje, dygresje, adaptacje i negacje; być może wiek XX, jeśli chodzi o literaturę i poezję był wiekiem Norwida; być może pryzmat jego twórczości pozwala na napisanie nowej i nowego typu historii literatury polskiej XX wieku, w której rozjaśnione

zostaną nierozwiązane często problemy (literackie, kulturowe, antropologiczne), a obecność Norwida jako rodzaju „narzędzia” opisu odśloni ważne prawidłowości o charakterze estetycznym, rządzące czasami nam bliższymi. Badania tego typu mają charakter dwustronny: pozwolą również lepiej zrozumieć geniusz i przenikliwość Norwida. Przyniosą spore korzyści od strony wyłącznie norwidologicznej.

Słowa poety ze wstępu do "Vade-mecum" mówią o „skręcie w poezji polskiej”, jaki dokonuje się wraz z wystąpieniem ich autora, podejmowany projekt pozwoli wreszcie określić w sposób nierozdrobniony, a zweryfikowany i uwzględniający całość literackich i myślowych doświadczeń dwudziestego wieku, odpowiedzieć na pytanie, jak Norwid „zaprojektował” wiek XX.

Romantyzm był najpotężniejszą, artystycznie najbardziej nośną formacją w kulturze polskiej. Od momentu wygaśnięcia pierwszej fazy romantyzmu jej opozycja – konieczna myślowa i kulturowa opozycja – budowana jest przez Norwida i od Norwida. Ponieważ dookreślanie się polskiej literatury i kultury, jej ewolucja odbywa się (i trwa) na zasadzie „z romantyzmem” i „przeciw romantyzmowi”, pierwszym wielkim i w pewien sposób jedynym (jednoczącym treści opozycyjne wobec romantyzmu) był Norwid. Poeta ten jako realny i konkretny patron dyskursywnego dopełniania romantyzmu trwa po nasze czasy.

prof. dr hab. Bernadetta Kuczera-Chachulska

Kierownik Katedry Badań nad Romantyzmem i Twórczością Cypriana Norwida

---

Do pobrania:

- [stulecie_Norwida.pdf](#)

Słowa kluczowe: Cyprian Norwid, wiek XX, romantyzm